

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Εφημερίδες! Εφημερίδες!»

Συγγραφή: ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΖΟΥΝΗ

Εφαρμογή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΟΙΡΑΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

«Εφημερίδες! Εφημερίδες!»

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτης Μοίρας

Δημιουργία σεναρίου

Ευαγγελία Ζούνη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

6ο Δημοτικό Σχολείο Νίκαιας

Χρονολογία

Από 12-05-2015 έως 21-05-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

Σχολικό βιβλίο «Γλώσσα Β΄ Δημοτικού», Ενότητα 17: «Εφημερίδες! Εφημερίδες!»

ΒΜ, τ. Γ΄, σ. 8-15 & ΤΕ τ. Β΄ σ. 33-37

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Πληροφορική

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Ευέλικτη Ζώνη

Χρονική διάρκεια

8 διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός του σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές καλό είναι να είναι εξοικειωμένοι με την εργασία σε ομάδες, με βασικές λειτουργίες των Windows (άνοιγμα φακέλου, αρχείου, αποθήκευση, κ.λπ.) και με την αναζήτηση στο διαδίκτυο.

Το σενάριο υλοποιείται στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου το οποίο είναι διαμορφωμένο κατάλληλα για να είναι δυνατή η εργασία των ομάδων τόσο στην ολομέλεια όσο και στους Η/Υ. Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτείται η ύπαρξη Η/Υ ισάριθμων με τις ομάδες εργασίας των μαθητών και η σύνδεσή τους με το Διαδίκτυο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Παραδειγματικό σενάριο, μικρή δραστηριότητα

Ευαγγελία Ζούνη, «Εφημερίδες! Εφημερίδες!» Νεοελληνική γλώσσα, Β΄ Τάξη, 2011.

Το σενάριο αντλεί

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύμφωνα με τη συγγραφέα, η διδακτική της πρόταση περιλαμβάνει δραστηριότητες που σχετίζονται με τα κείμενα και τις ασκήσεις του βιβλίου μαθητή (γ' τεύχος, σελ.8-15) και του τετραδίου εργασιών της Γλώσσας (β' τεύχος, σ. 33-37).

Οι δραστηριότητες δίνουν αφορμή για επεκτάσεις. Οι μαθητές ασχολούνται με την άντληση πληροφοριών από τις εφημερίδες, την παρουσίαση βιβλίου, τη λεζάντα, τη συνέντευξη και το άρθρο. Στη διδακτική πρόταση του παραδειγματικού σεναρίου περιλαμβάνονται και δραστηριότητες που αφορούν θέματα της ορθογραφίας της νέας ελληνικής, όπως οι καταλήξεις ρημάτων ενεργητικής φωνής σε -ω, σε -αίνω και -ένω, ουδετέρων σε -ο και σε -ι, μορφολογίας, όπως τα τροπικά επιρρήματα και η κλίση ουδετέρων σε -ο και σε -ι.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το σκεπτικό της παρούσας δραστηριότητας είναι η επίτευξη των στόχων της συγκεκριμένης ενότητας του σχολικού εγχειριδίου με την αξιοποίηση και τη συμβολή των ΤΠΕ.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις στοχεύουν στη γνωριμία με ορισμένες πτυχές της πραγματικότητας και του κόσμου, με την καλλιέργεια του προφορικού και του γραπτού λόγου, καθώς και με την εξοικείωση με ορισμένες πτυχές των νέων γραμματισμών που εκπορεύονται από τη χρήση των ΤΠΕ. Ειδικότερα επιχειρείται οι μαθητές/-τριες να αποκτήσουν γνώσεις για τον κόσμο, τη γλώσσα και να καλλιεργήσουν γραμματισμούς.

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επιχειρείται:

- να εξοικειωθούν με τις εφημερίδες και το περιεχόμενό τους όπως:
  - ✓ ο τίτλος της
  - ✓ το περιεχόμενό της (τοπική, σχολική, μαθητική...)
  - ✓ η ώρα έκδοσής της (πρωινή, απογευματινή)
  - ✓ η κυκλοφορία της (καθημερινή, μηνιαία, κυριακάτικη)
  - ✓ το μέγεθός της (περιορισμένη, εκτεταμένη)
  - ✓ το χρώμα της (ασπρόμαυρη, έγχρωμη)
  - ✓ αυτό που περιλαμβάνει (πρωτοσέλιδο, άρθρα που ενδιαφέρουν τους/τις μαθητές/τριες, συνεντεύξεις, παρουσιάσεις συγγραφέων, βιβλιοπαρουσίαση, παιχνίδια, παροιμίες, αινίγματα κ.ά.)
- να εξοικειωθούν με το σχολιασμό φωτογραφίας και την παραγωγή λεζάντας

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιχειρείται οι μαθητές:

- να εξασκηθούν στην ορθογραφία ουσιαστικών
- να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο
- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο

Γραμματισμοί

Οι μαθητές αναμένεται:

- να ασκηθούν στην αναζήτηση μέσω ηλεκτρονικής μηχανής αναζήτησης
- να εξοικειωθούν με τη χρήση ηλεκτρονικού λεξικού
- να γνωρίσουν τη χρήση διαδικτυακού λεξικού
- να γνωρίσουν ένα έντυπο Λεξικό στο Διαδίκτυο

- να εξοικειωθούν με τη χρήση του κειμενογράφου
- να γνωρίσουν μια έντυπη Γραμματική στο Διαδίκτυο

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Οι δραστηριότητες της συγκεκριμένης διδακτικής πρότασης είχαν ως αφετηρία τη διδασκαλία της ενότητας 17: «Εφημερίδες! Εφημερίδες!»

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο συνδέεται με τα ισχύοντα στο σχολείο μιας και μπορεί να αποτελέσει τμήμα και συμπλήρωμα των δραστηριοτήτων που προτείνει το σχολικό εγχειρίδιο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Σύμφωνα με τη δημιουργό, οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο σενάριο εμπλουτίζουν το μάθημα με στοιχεία που περιέχονται σε πόρους που προέρχονται από ΤΠΕ, χωρίς να ξεφεύγουν από τη λογική και τη σειρά που έχει το σχολικό εγχειρίδιο.

Κείμενα

Βιβλίο Γλώσσας Β΄ Δημοτικού, τ. Γ΄, σ. 8-15

Τετράδιο Εργασιών Β΄ Δημοτικού, τ. Β΄, σ. 33-37

Ιστοσελίδες

- Πρωτοσέλιδα ελληνικού τύπου <http://www.frontpages.gr/>
- Μαθητική Εφημερίδα Δημοτικού Σχολείου Ριζού <http://dim-rizou.pel.sch.gr/efimerida.htm>

- Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη] (http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html)
  - Βικιλεξικό (<http://el.wiktionary.org/wiki/>)
  - Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού (<http://pi-schools.sch.gr/dimotiko>)
  - Λεξάντες εφημερίδας <http://www.topontiki.gr/category/i-lezanta>
  - Νέα Σχολική Γραμματική (http://www.pi-schools.gr/books/dimotiko/gramm_e_st/076-085.pdf)
- Εφαρμογές Γλωσσικής Τεχνολογίας (NeuroLingo)
- YouTube, «Τα άτακτα ουδέτερα», τραγούδι (<http://www.youtube.com/watch?v=Utvz4EQ5TYy&playnext=1&list=PL17EDE5F3335F8E10>)
  - Αντίστροφο λεξικό Αναστασιάδη-Συμεωνίδη (<http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLine.htm>)

Φύλλα εργασιών

[1ο Φύλλο εργασίας](#)

[2ο Φύλλο εργασίας](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η & 2^η διδακτικές ώρες

Η εφαρμογή του σεναρίου ξεκίνησε με αφορμή τη διδασκαλία της ενότητας 17: «Εφημερίδες! Εφημερίδες!» του σχολικού εγχειριδίου της Γλώσσας Β΄ Δημοτικού. Προκειμένου να ανιχνευτούν οι γνώσεις των μαθητών γύρω από τις εφημερίδες, αλλά και προκειμένου να βοηθηθούν οι τελευταίοι να κατηγοριοποιήσουν τις εφημερίδες

ανάλογα με χαρακτηριστικά τους, όπως είναι το περιεχόμενο, ο χρόνος έκδοσής τους και η μορφή τους ο εκπαιδευτικός έθεσε τις ερωτήσεις:

-Έχετε διαβάσει ποτέ κάτι σε εφημερίδα;

-Τι ήταν αυτό;

-Πώς ήταν η εφημερίδα πού διαβάσατε;

Στις ανακοινώσεις των μαθητών ακούστηκαν λέξεις όπως: «ειδήσεις», «συνέντευξη», «πολιτικός», «μεγάλο μέγεθος» που χωρίς να σχολιαστούν ιδιαίτερα τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή θα μπορούσαν να βοηθήσουν αργότερα τους μαθητές στις δραστηριότητες του σεναρίου.

Μετά από τις αρχικές απαντήσεις των μαθητών ο εκπαιδευτικός έθεσε το ερώτημα:

-Τι νομίζετε ότι είναι η εφημερίδα; Μπορείτε να δώσετε έναν ορισμό;

Συνοψίζοντας τις απαντήσεις στο παραπάνω ερώτημα μαθητές και εκπαιδευτικός κατέληξαν στον σύντομο ορισμό ότι η εφημερίδα είναι ένα έντυπο που περιλαμβάνει νέα.

Στο σημείο αυτό ο εκπαιδευτικός με τη βοήθεια του κεντρικού βιντεοπροβολέα παρουσίασε τον ιστότοπο με τα πρωτοσέλιδα των ελληνικών εφημερίδων στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.frontpages.gr/> (Τεκμήριο 1) και κάλεσε τους μαθητές να ανακοινώσουν τι βλέπουν.

Τεκμήριο 1: Πρωτοσέλιδα ελληνικών εφημερίδων

Όλοι οι μαθητές δήλωσαν ότι βλέπουν διάφορες εφημερίδες και μόνον όταν ο εκπαιδευτικός τους παρουσίασε και τους ξεφύλλισε μια εφημερίδα που κρατούσε έδειξαν να προβληματίζονται για την απάντησή τους. Εφόσον στην οθόνη δεν έβλεπαν ολόκληρες τις εφημερίδες για να ακριβολογήσουν άλλαξαν την πρώτη απάντησή τους και δήλωσαν ότι βλέπουν τα εξώφυλλα των εφημερίδων. Και πάλι ο εκπαιδευτικός θέλησε να προβληματίσει τους μαθητές και ρώτησε πώς ονομάζεται το εξωτερικό μέρος ενός βιβλίου που πήρε στα χέρια του. Στην αυθόρμητη απάντηση των μαθητών ότι ονομάζεται «εξώφυλλο» ο εκπαιδευτικός ρώτησε εάν το ίδιο όνομα έχει και το εξωτερικό της εφημερίδας για να πάρει την απάντηση από μια μαθήτρια ότι το εξωτερικό μέρος της εφημερίδας ονομάζεται πρώτη σελίδα. Ο εκπαιδευτικός ζήτησε από την ολομέλεια να προσπαθήσει να δημιουργήσει τη σύνθετη λέξη που αποτελείται από τις λέξεις «πρώτη» και «σελίδα» για να προκύψει χωρίς δυσκολία η λέξη «πρωτοσέλιδο».

Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός κάλεσε τους μαθητές να διαβάσουν την ετικέτα του ιστότοπου κάτω από την οποία βρίσκονταν τα πρωτοσέλιδα του ελληνικού τύπου. Οι μαθητές διάβασαν την ετικέτα «Πολιτικές» και δήλωσαν ότι σε αυτήν την κατηγορία περιλαμβάνονται εφημερίδες με πολιτικές ειδήσεις φέρνοντας και ανάλογα παραδείγματα και δείχνοντας παράλληλα αρκετά ενημερωμένοι για την τρέχουσα πολιτική επικαιρότητα. Εκπρόσωποι των ομάδων πάτησαν με τη σειρά τις ετικέτες «Αθλητικές», «Οικονομικές» και «Τοπικές», ώστε να υπάρξει εναλλαγή των πρωτοσελίδων των εφημερίδων και να ξεκινήσει η συζήτηση για τα διαφορετικά είδη εφημερίδων ανάλογα με το περιεχόμενό τους.

Στο σημείο αυτό ο εκπαιδευτικός παρουσίασε στην ολομέλεια την ιστοσελίδα του Δημοτικού Σχολείου Ριζού <http://dim-rizou.pel.sch.gr/efimerida.htm> που προτείνεται από το σενάριο και ζήτησε από τους μαθητές να διερευνήσουν αν η μηνιαία εφημερίδα του σχολείου ανήκει σε κάποια από τις προηγούμενες κατηγορίες που συζητήθηκαν. Οι μαθητές αρχικά προβληματίστηκαν, αλλά ο τίτλος της εφημερίδας

και η έκδοση μαθητικής εφημερίδας στο σχολείο μας τους διευκόλυνε να την κατατάξουν στην κατηγορία των σχολικών εφημερίδων και να διευρύνουν τον αριθμό των γνωστών τους πλέον κατηγοριών των εφημερίδων ανάλογα με το περιεχόμενό τους.

Η ιστοσελίδα της μαθητικής εφημερίδας του Δημοτικού Σχολείου Ριζού υπήρξε το κατάλληλο περιβάλλον για να συζητηθούν στο υπόλοιπο του διαθέσιμου διδακτικού χρόνου τα χαρακτηριστικά των εφημερίδων, όπως ο τίτλος, ο χρόνος έκδοσής τους και η μορφή τους.

3^η & 4^η διδακτικές ώρες

Οι μαθητικές ομάδες πέρασαν για να εργαστούν μπροστά από τους Η/Υ. Στους Η/Υ είχε ήδη εγκατασταθεί το [1ο Φύλλο εργασίας](#), το οποίο δεν συμπεριλαμβανόταν στο παραδειγματικό σενάριο, αλλά δημιουργήθηκε από τον εκπαιδευτικό κατά της εφαρμογή με στόχο να βοηθήσει τους μαθητές να επιτύχουν τους σχετικούς με τις εφημερίδες στόχους που είχαν τεθεί στο αρχικό σενάριο.

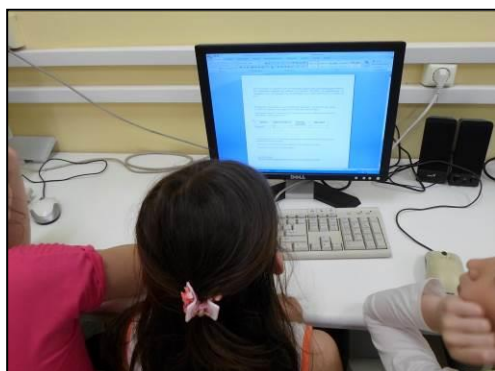
Καθώς η πρώτη δραστηριότητα του φύλλου εργασίας είχε ολοκληρωθεί κατά το προηγούμενο διδακτικό δίωρο, οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα κάνοντας χρήση της υπερσύνδεσης που οδηγεί στην ιστοσελίδα της μηνιαίας μαθητικής εφημερίδας του Δημοτικού Σχολείου Ριζού να περιηγηθούν σε αυτή και να θυμηθούν χαρακτηριστικά της εφημερίδας που είχαν συζητηθεί στην ολομέλεια (*Τεκμήριο 2*).

Τεκμήριο 2: Εξερεύνηση ψηφιακής εφημερίδας

Στη συνέχεια οι μαθητές κλήθηκαν να εργαστούν στη δεύτερη δραστηριότητα που αφορούσε τη συμπλήρωση του πίνακα με τα χαρακτηριστικά των εφημερίδων. Η δράση που είχε προηγηθεί, αλλά και η εμπειρία των μαθητών στη χρήση του επεξεργαστή κειμένου (γραφή σε ψηφιακό χαρτί, λειτουργία αντιγραφής-επικόλλησης) συνετέλεσαν στο να συμπληρωθεί από όλες τις ομάδες με επιτυχία ο πίνακας της δραστηριότητας (Τεκμήρια 4 & 5).

Τεκμήρια 4 & 5: Συμπλήρωση πίνακα

Στην τελευταία δραστηριότητα του φύλλου εργασίας οι μαθητές έπρεπε να εργαστούν σε τρία διαφορετικά ψηφιακά λεξικά προκειμένου να βρουν τους ορισμούς των λέξεων «εφημερίδα», «πρωτοσέλιδο», «συνέντευξη», «άρθρο». Δόθηκαν οι συγκεκριμένες λέξεις στους μαθητές επειδή είτε είχαν συζητηθεί, είτε είχαν ανακοινωθεί στην τάξη κατά την προηγούμενη εργασία των μαθητών. Διευκρινίστηκε στους μαθητές ότι θα έπρεπε να συνεργαστούν, ώστε να εντοπίσουν τυχόν μειονεκτήματα ή πλεονεκτήματα των λεξικών που θα χρησιμοποιούσαν. Επίσης, δόθηκε η οδηγία ότι η αναζήτηση στο Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού <http://pi-schools.sch.gr/dimotiko> θα γινόταν στην ολομέλεια με τη βοήθεια του κεντρικού Η/Υ, αφού επρόκειτο για ένα λεξικό που δεν είχαν χρησιμοποιήσει στο παρελθόν οι μαθητές.

Και σε αυτήν τη δραστηριότητα το γεγονός ότι οι μαθητές γνώριζαν τα ψηφιακά λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html και το Βικιλεξικό <http://el.wiktionary.org/wiki/>, γνώριζαν να χρησιμοποιούν τις υπερσυνδέσεις και να εργάζονται ταυτόχρονα με πολλά αρχεία τους βοήθησε να βρουν, να διαβάσουν και να ανακοινώσουν τους ορισμούς των λέξεων που ζητήθηκαν (Τεκμήριο 6).

Τεκμήριο 6: Αναζητήσεις σε ψηφιακά λεξικά

Σε αυτό το σημείο κατάφεραν ενοποιώντας τους ορισμούς των λεξικών για τη λέξη «εφημερίδα» να διατυπώσουν έναν πιο πλήρη ορισμό από αυτόν που είχαν διατυπώσει κατά το πρώτο διδακτικό δίωρο. Κατάφεραν επίσης να επιβεβαιώσουν τις γνώσεις τους για τις λέξεις «πρωτοσέλιδο», «άρθρο» και «συνέντευξη».

Η αναζήτηση των παραπάνω λέξεων έγινε με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού και στο Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού <http://pi-schools.sch.gr/dimotiko>. Εδώ η συμβολή του εκπαιδευτικού ήταν απαραίτητη αφού για να εισαχθούν στο λεξικό οι μαθητές έπρεπε να ακολουθήσουν συγκεκριμένες διαδρομές (Σχολικά βιβλία σε ψηφιακή μορφή-Βιβλία Δημοτικού- Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού) τις οποίες δεν γνώριζαν, αλλά και επειδή στον ιστότοπο που προτείνεται από το παραδειγματικό σενάριο το λεξικό βρίσκεται αναρτημένο σε τμήματά του κι όχι

ολόκληρο. Ο εκπαιδευτικός κατά την προετοιμασία της διδασκαλίας χρειάστηκε να εντοπίσει τις σελίδες του λεξικού που βρίσκονταν οι λέξεις των οποίων οι ορισμοί αναζητούνταν (η λέξη «άρθρο» σελ. 41-60, η λέξη «εφημερίδα» σελ. 141-180, η λέξη «πρωτοσέλιδο» δεν υπάρχει, η λέξη «συνέντευξη» σελ. 391-440) για να μην υπάρξει άσκοπη απώλεια διδακτικού χρόνου.

Οι μαθητές συνεπικουρούμενοι από τις ερωτήσεις του εκπαιδευτικού προχώρησαν σε μια συγκριτική αποτίμηση των λεξικών που χρησιμοποίησαν και ανακοίνωσαν τις διαφορές που εντόπισαν, οι οποίες συνοπτικά μπορούν να παρουσιαστούν ως εξής:

1. Λεξικό της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html : Λέει αρκετά για την κάθε λέξη αλλά λίγο δύσκολα. Εύκολο στη χρήση του.
2. Βικιλεξικό <http://el.wiktionary.org/wiki/> : Οι ορισμοί είναι απλοί. Έχει και γραμματική. Εύκολο στη χρήση του.
3. Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού <http://pi-schools.sch.gr/dimotiko> : Πολύ απλοί ορισμοί. Έχει παραδείγματα και εικόνες. Δεν περιλαμβάνει όλες τις λέξεις. Δύσκολο στη χρήση του.

5^η διδακτική ώρα

Η 5^η διδακτική ώρα ξεκίνησε με τους μαθητές να εργάζονται στις ομάδες τους μπροστά από τους Η/Υ. Τους ζητήθηκε να δώσουν έναν ορισμό για τη λέξη «λεζάντα» και να ελέγξουν την ορθότητά του μέσω ενός ψηφιακού λεξικού. Όταν ερωτήθηκαν ποια λεξικά θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν ήταν πλέον ικανοί να αναφέρουν όλα τα λεξικά τα οποία είχαν γνωρίσει. Όταν πάλι ερωτήθηκαν ποιο θα προτιμούσαν για να ολοκληρώσουν την εργασία που τους ανατέθηκε δήλωσαν στην πλειοψηφία τους ότι θα προτιμούσαν το Βικιλεξικό. Αυτή τη φορά καθοδηγήθηκαν να εισαχθούν στην ηλεκτρονική σελίδα <http://el.wiktionary.org/wiki/>

πληκτρολογώντας τη λέξη «Βικιλεξικό» στο πεδίο αναζήτησης της μηχανής αναζήτησης. Βρήκαν τον ορισμό της λέξης «λεζάντα» και τον ανακοίνωσαν στην τάξη. Παρατήρησαν ότι η προέλευση της λέξης είναι γαλλική. Το γεγονός αυτό έδωσε την ευκαιρία στον εκπαιδευτικό να κάνει μια σύντομη αναφορά για τη χρήση των ξένων λέξεων και στους μαθητές τη δυνατότητα να ανακοινώσουν αρκετά ανάλογα παραδείγματα.

Προκειμένου οι μαθητές να επιβεβαιώσουν τις γνώσεις τους για τη λεζάντα ο εκπαιδευτικός παρουσίασε με τη βοήθεια του βιντεοπροβολέα την ιστοσελίδα <http://www.topontiki.gr/category/i-lezanta> και συζητήθηκε η συνάφεια συγκεκριμένων λεζαντών με τις εικόνες που περιέγραφαν (Τεκμήριο 7).

Τεκμήριο 7: Συζήτηση για τη λεζάντα

Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός διαφοροποιήθηκε από την πρόταση του παραδειγματικού σεναρίου να δώσει τα φύλλα εργασίας με τα ονόματα «Α΄ ομάδα», «Β΄ ομάδα», «Γ΄ ομάδα», «Δ΄ ομάδα» στις διαφορετικές μαθητικές ομάδες για να γράψουν οι μαθητές σε αυτά την κατάλληλη λεζάντα. Επιλέχθηκε η εργασία να γίνει στην ολομέλεια όπου όλοι οι μαθητές θα είχαν πρόσβαση και στα τέσσερα φύλλα εργασίας με το όνομα [2ο Φύλλο εργασίας](#). Από τις λεζάντες που θα δίνονταν στις εικόνες θα επιλεγόταν από τους μαθητές η καταλληλότερη και αυτή θα αναγραφόταν

από έναν εκπρόσωπο της κάθε ομάδας στο ψηφιακό φύλλο του κεντρικού Η/Υ (Τεκμήριο 8).

Τεκμήριο 8: Επιλογή λεζάντας

Οι λεζάντες που επιλέχθηκαν να γραφούν στα ψηφιακά φύλλα εργασίας ήταν οι εξής:

- Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΩΝ ΛΙΟΝΤΑΡΙΩΝ ΞΥΠΝΑΕΙ
- ΤΟ ΜΑΖΕΜΑ ΤΩΝ ΣΚΟΥΠΙΔΙΩΝ
- ΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΑΝΟΙΓΟΥΝ
- ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Στο παραδειγματικό σενάριο προβλεπόταν κάθε ομάδα να «συνθέσει» μια φανταστική ιστορία με βάση την εικόνα στην οποία θα δινόταν η λεζάντα, όπως και να υπάρξει η βιντεοσκόπηση της διαδικασίας και η παρουσίασή της στην ολομέλεια. Η συγκεκριμένη δράση δεν πραγματοποιήθηκε γιατί θα απαιτούσε μία έως δύο επιπλέον διδακτικές ώρες που δεν ήταν διαθέσιμες.

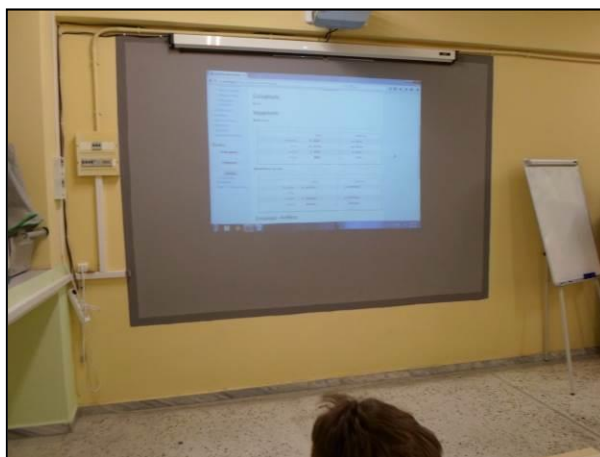
6^η διδακτική ώρα

Με αφορμή τη συμπλήρωση της άσκησης στην 6^η δραστηριότητα της σελ. 14 του Γ' τεύχους του σχολικού εγχειριδίου, ο εκπαιδευτικός είχε την ευκαιρία, όπως προτείνεται και από το σενάριο, να παρουσιάσει και να γνωρίσει στους μαθητές με τη βοήθεια του βιντεοπροβολέα την ψηφιακή έκδοση της νέας σχολικής Γραμματικής http://www.pi-schools.gr/books/dimotiko/gramm_e_st/076-085.pdf.

Κατόπιν, ο εκπαιδευτικός κάλεσε τους μαθητές να φέρουν στον νου τους χαρακτηριστικά των ψηφιακών λεξικών που εντόπισαν κατά τη συγκριτική τους αποτίμηση σε προηγούμενη δραστηριότητα. Η παρουσία κλιτικών πινάκων στο [Βικιλεξικό](#) έδωσε τη δυνατότητα να γίνει ο παραλληλισμός τους με τους κλιτικούς πίνακες στο [Neurolingo](#) και με τον τρόπο αυτό οι μαθητές να γνωρίσουν ένα νέο γλωσσικό εργαλείο και να ελέγξουν με βάση αυτό τη συμπλήρωση της δραστηριότητας (4-5), της σ. 35 του Τ.Ε., (Β' τεύχος) (Τεκμήριο 9).

Τεκμήριο 9: Γνωριμία με χαρακτηριστικά του γλωσσικού εργαλείου [Neurolingo](#)

7^η & 8^η διδακτικές ώρες

Κατά τον προγραμματισμό της διδασκαλίας αποφασίστηκε να γίνει κάποια επιλογή από τις υπόλοιπες δραστηριότητες που προτείνονται στο διδακτικό σενάριο, ώστε να μην υπάρξει μεγαλύτερη επιβάρυνση του διδακτικού χρόνου. Για το σκοπό αυτό υπήρξε μέριμνα να ενοποιηθούν σε ένα ενιαίο σύνολο δραστηριοτήτων οι δραστηριότητες που αφορούσαν τη διερεύνηση των ουδετέρων ουσιαστικών με καταλήξεις *-ι* και *-υ* και να οι δραστηριότητες που σχετίζονταν με τα επιρρήματα και τα ρήματα με καταλήξεις *-αίνω* και *-ένω* να γίνουν μόνο στο σχολικό εγχειρίδιο.

Ο εκπαιδευτικός παρουσίασε με τη βοήθεια του βιντεοπροβολέα στην ολομέλεια το παιδικό τραγούδι «*Τα άτακτα ουδέτερα*» στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.youtube.com/watch?v=Utvz4EQ5TYYY&playnext=1&list=PL17EDE5F3335F8E10> (Τεκμήριο 10).

Τεκμήριο 10: Τα άτακτα ουδέτερα

Μέσω και του παιδικού αυτού τραγουδιού οι μαθητές θυμήθηκαν τα ουδέτερα σε -ι καθώς και τις εξαιρέσεις τους για τις οποίες είχε γίνει αναφορά και στο παρελθόν. Όλες οι εξαιρέσεις γράφτηκαν από τον εκπαιδευτικό στον πίνακα του μαρκαδόρου. Ζητήθηκε από τους μαθητές να σκεφτούν και να ανακοινώσουν ουδέτερα ουσιαστικά με κατάληξη –δι. Οι ανακοινώσεις τους (δώδεκα λέξεις) καταγράφηκαν επίσης στον πίνακα του μαρκαδόρου. Οι μαθητές ερωτήθηκαν εάν πίστευαν ότι υπήρχαν κι άλλες λέξεις με την ίδια κατάληξη. Οι περισσότερες απαντήσεις συνέκλιναν στην άποψη ότι υπήρχαν λίγες ακόμη λέξεις που δεν τις γνώριζαν οι μαθητές.

Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός παρουσίασε τις δυνατότητες του Αντίστροφου λεξικού των Αναστασιάδη-Συμεωνίδη στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLine.htm>

Η είσοδος στο λεξικό έγινε με την πληκτρολόγηση του ονόματος «*Πύλη για την ελληνική γλώσσα*» στο πεδίο αναζήτησης της μηχανής αναζήτησης, γιατί η συγκεκριμένη διαδικασία ήταν ήδη γνωστή στους μαθητές. Οι μαθητές εντυπωσιάστηκαν με τη δυνατότητα του λεξικού να εμφανίζει τις λέξεις με κριτήριο την κατάληξή τους και ακόμα περισσότερο με τον αριθμό των εγγραφών (744) που

εμφανίστηκαν όταν έγινε η αναζήτηση της κατάληξης –δι στο πεδίο αναζήτησης του ψηφιακού λεξικού.

Στη συνέχεια και αφού έγινε η υπενθύμιση της ομοιοκαταληξίας, ο εκπαιδευτικός κάλεσε τους μαθητές να περάσουν με τις ομάδες τους για να εργαστούν μπροστά από τους Η/Υ. Οι μαθητικές ομάδες ανέλαβαν να χρησιμοποιήσουν τέσσερα ουσιαστικά με κατάληξη –δι που θα επέλεγαν από το Αντίστροφο λεξικό των Αναστασιάδη-Συμεωνίδη για να γράψουν ένα τετράστιχο που θα παρουσίαζαν ακολούθως στην τάξη (Τεκμήρια 11 & 12).

Τεκμήρια 11 & 12: Δημιουργία τετράστιχων

Κατά τη διάρκεια της εργασίας των μαθητών, ο εκπαιδευτικός καθοδηγούσε τις μαθητικές ομάδες εξηγώντας τις άγνωστες λέξεις και βοηθώντας στον τρόπο δημιουργίας του τετράστιχου. Παρόλο που ήταν μια πρώτη απόπειρα να δημιουργηθούν τετράστιχα βάσει συγκεκριμένων λέξεων, κάποιες μαθητικές ομάδες κατάφεραν να ολοκληρώσουν τις δημιουργίες τους σε συγκεκριμένο χρόνο και να τις παρουσιάσουν στην ολομέλεια.

Ακολούθησε στην ολομέλεια η διαδικασία βελτίωσης ενός τετράστιχου με τη χρησιμοποίηση επιθέτων, με την χρησιμοποίηση των καταλληλότερων λέξεων για να «ακούγεται το ποίημα καλύτερα» και ορθογραφικά. Ολοκληρωμένα τετράστιχα των μαθητικών ομάδων αποτελούν συνοδευτικό υλικό του εφαρμοσμένου σεναρίου.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο Φύλλο εργασίας

Στην ιστοσελίδα του Δημοτικού Σχολείου Ριζού <http://dim-rizou.pel.sch.gr/efimerida.htm> θα βρείτε την ηλεκτρονική εφημερίδα των μαθητών του σχολείου. Συζητήστε για χαρακτηριστικά της εφημερίδας, όπως το περιεχόμενό της, την κυκλοφορία της, το χρόνο έκδοσής της, το μέγεθός της κ.λπ.

Οι παρακάτω λέξεις αφορούν πολλές διαφορετικές εφημερίδες. Τοποθετήστε στον πίνακα τις λέξεις που ταιριάζουν στην εφημερίδα του Δημοτικού Σχολείου Ριζού.

(ασπρόμαυρη, έγχρωμη, τοπική, σχολική, πρωινή, απογευματινή, καθημερινή, κυριακάτικη, εβδομαδιαία, μηνιαία, μικρή, μεγάλη)

ΧΡΩΜΑ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΜΕΓΕΘΟΣ

Αναζητήστε τις λέξεις της παρένθεσης στα παρακάτω ηλεκτρονικά λεξικά και βρείτε τους ορισμούς που δίνονται για αυτές.

Συζητήστε για τη σημασία τους και τις διαφορές που εντοπίσατε στα λεξικά.

(εφημερίδα, πρωτοσέλιδο, συνέντευξη, άρθρο)

[http://www.greek-](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html)

[language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html)

<http://el.wiktionary.org/wiki/>

<http://pi-schools.sch.gr/dimotiko>

	<p>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <i>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</i></p>	
<p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p>	<p>ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ</p>
<p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>		

2^ο Φύλλο εργασίας

Α΄ ομάδα

ΛΕΖΑΝΤΑ

Β΄ ομάδα

ΛΕΞΑΝΤΑ

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	 <p>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <i>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</i></p> <p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p> <p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2007-2013 πρόγραμμα για την ανάπτυξη ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ</p>
--	---	--

Γ' ομάδα

ΛΕΞΑΝΤΑ

	<p>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <i>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</i></p>	
<p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p>	
<p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>		

Δ΄ ομάδα

ΛΕΖΑΝΤΑ

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Οι δραστηριότητες των μαθητών θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την έκδοση μαθητικής εφημερίδας.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Πρόκειται για ένα σενάριο πλούσιο σε δραστηριότητες που εμπλουτίζει το γλωσσικό μάθημα. Ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα και θα πρέπει να επιλέξει για να εφαρμόσει εκείνες τις δραστηριότητες που θα κρίνει καταλληλότερες για τις «ταυτότητες» των μαθητών του. Το παραπάνω έχει προβλέψει και η δημιουργός που κάνει την ανάλογη πρόταση. Σε διαφορετική περίπτωση απαιτείται αρκετός χρόνος για την υλοποίηση όλων των δραστηριοτήτων. Πολύ περισσότερος χρόνος θα απαιτηθεί αν συγκεκριμένες δραστηριότητες (*απαιτητική, για παράδειγμα, κρίνεται η δραστηριότητα με την ταυτόχρονη εργασία στα διαφορετικά ψηφιακά λεξικά*) επιχειρηθεί να εφαρμοστούν σε τάξεις με μαθητές χωρίς εμπειρία στη χρησιμοποίηση των Τ.Π.Ε.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δεν υπάρχει βιβλιογραφία στο παραδειγματικό σενάριο.

I. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στο φάκελο με τα συνοδευτικά αρχεία του σεναρίου συμπεριλαμβάνονται τα αρχεία εικόνων με τα ονόματα:

tetrastixo_1, tetrastixo_2, tetrastixo_3, tetrastixo_4